CZU: 338.24(478):314.745.22(477) **https://doi.org/10.59295/mpdnwe2024.46**

THE REPUBLIC OF MOLDOVA'S DILEMMAS REGARDING ECONOMIC SECURITY IN THE CONTEXT OF THE REFUGEE CRISIS: COOPERATION VS CONFLICT

COREȚCHI Boris
Moldova State University, Chisinau, Republic of Moldova
boris.coretchi@usm.md
ORCID iD: 0000-0001-8841-4838

The purpose of the research is to explore the dilemmas of the Republic of Moldova regarding economic security in the context of the refugee crisis, comparing the aspects of cooperation and conflict and identifying solutions for regional stability and sustainable development.

Methodology: The research employs a mixed-method approach, combining both qualitative and quantitative analysis to explore the dilemmas of economic security in the Republic of Moldova within the context of the refugee crisis.

This integrated methodology enables a comprehensive analysis of the refugee crisis's impact on Moldova, highlighting both immediate economic challenges and long-term opportunities for cooperation and sustainable development.

In conclusion, the refugee crisis represents a unique challenge for the Republic of Moldova, with complex effects on economic and social security. The detailed analysis of the impact of this crisis underlines the need for a balance between cooperation and conflict to ensure economic stability, social cohesion and sustainable development. The integrated approach adapted to the specific context of Moldova is essential for the formulation of effective policies that respond to immediate challenges and capitalize on long-term opportunities.

The originality of the research lies in the integrated approach to the impact of the refugee crisis on the economic security of the Republic of Moldova, exploring a delicate balance between cooperation and conflict in a specific geographical and geopolitical context. Unlike studies on the refugee crisis, this research focuses on the economic and social particularities of the Republic of Moldova, as well as the impact on regional stability and sustainable development, providing a detailed perspective on the unique challenges and opportunities facing the country.

Keywords: refugees, economic security, cooperation, conflict, regional stability, social cohesion.

Introducere

Criza refugiaților generată de conflictul armat din Ucraina a creat provocări fără precedent pentru Republica Moldova. Poziția geografică a țării, la granița cu Ucraina, a transformat-o într-un punct crucial pentru gestionarea fluxurilor masive de refugiați care au căutat siguranță în afara zonei de conflict. Între 2021 și 2023, Republica Moldova a primit un număr semnificativ de refugiați, fapt ce a impus presiuni substanțiale asupra economiei, infrastructurii și serviciilor publice.

În acest context, securitatea economică a devenit un subiect de interes național și internațional. Gestionarea crizei refugiaților a ridicat o dilemă centrală: cum să echilibreze cooperarea internațională, care implică atragerea de resurse și sprijin extern, cu riscurile de conflict intern generate de presiunile socio-economice asupra populației locale. De la creșterea cheltuielilor publice și presiunile inflaționiste, până la integrarea refugiaților pe piața muncii și în societate, Republica Moldova s-a confruntat cu un spectru larg de provocări care necesită soluții sustenabile.

Această cercetare explorează în detaliu impactul crizei refugiaților asupra economiei moldovenești, evidențiind date relevante pentru perioada 2021-2023. Studiul analizează în mod critic modul în care sprijinul internațional a contribuit la gestionarea crizei, dar și provocările interne cu care s-a confruntat țara, oferind o bază pentru a evalua dilema cooperare vs. conflict. Scopul cercetării este de a identifica lecțiile învățate și de a oferi recomandări pentru consolidarea securității economice în fața unor potențiale crize viitoare. Criza refugiaților din Ucraina a avut un impact semnificativ asupra Republicii Moldova în perioada 2021-2023. Datele de mai jos oferă o perspectivă asupra evoluției

numărului de refugiați, a asistenței financiare internaționale primite și a cheltuielilor guvernamentale suplimentare pentru gestionarea acestei crize.

Material și metode

Pentru realizarea acestui articol, a fost utilizat un ansamblu de materiale și metode, care au permis analiza detaliată a subiectului și formularea concluziilor aferente. Datele statistice au fost folosite pentru cuantificarea rezultatelor, iar o revizuire extensivă a studiilor anterioare a servit la stabilirea unui cadru teoretic solid. Metodele analitice și sintetice au fost aplicate sistematic pentru interpretarea datelor, oferind o înțelegere nuanțată a tendințelor subiacente.

În plus, au fost integrate metode comparative pentru a evalua variațiile și a trasa contraste semnificative între diferite seturi de date. Abordarea multifuncțională utilizată în această cercetare asigură o analiză robustă, sporind fiabilitatea și validitatea rezultatelor obținute. Acest demers metodologic permite atât o explorare profundă a impactului crizei refugiaților asupra securității economice, cât și identificarea soluțiilor pentru consolidarea stabilității și dezvoltării durabile.

Rezultate și discuții

Numărul refugiaților care au ajuns în Republica Moldova între 2021 și 2023 a crescut semnificativ, ca urmare a escaladării conflictului din Ucraina. Republica Moldova fiind o țară de tranzit, dar și un punct de destinație pentru multe persoane, s-a confruntat cu un flux masiv de refugiați care au căutat protecție și sprijin. În tabelul de mai jos evidențiază creșterea progresivă a numărului de refugiați raportat la populația totală a țării, subliniind amploarea acestui fenomen și impactul său asupra structurilor sociale și economice.

Tabelul 1. Evoluția numărului de refugiați în Republica Moldova, 2021-2023

Anii	Număr total de refugiați	Ponderea din populația totală
2021	5.000	0,14%
2022	100.000	2,8%
2023	110.000	3,1%

Sursa: elaborat de autor în baza sursei [1].

Datele prezentate evidențiază o creștere exponențială a numărului de refugiați în Republica Moldova între 2021 și 2023. Dacă în 2021 refugiații reprezentau doar 0,14% din populația totală, până în 2023 această pondere a crescut la 3,1%. Acest fenomen subliniază rolul Republicii Moldova ca țară de tranzit, dar și de destinație, în contextul crizei refugiaților generată de conflictul din Ucraina.

Impactul acestei creșteri asupra economiei și infrastructurii sociale este considerabil, având în vedere resursele limitate ale Republicii Moldova. De asemenea, dimensiunea umanitară a acestui fenomen implică necesitatea unei coordonări internaționale și a unor politici naționale care să răspundă eficient provocărilor impuse de acest flux masiv de persoane. Creșterea ponderii refugiaților raportat la populația totală evidențiază atât presiunile asupra statului, cât și reziliența acestuia în gestionarea unei crize fără precedent.

Sprijinul financiar internațional a fost un factor determinant în susținerea Republicii Moldova pentru gestionarea crizei refugiaților din perioada 2021-2023. În figura ce urmează, se prezintă dinamica asistenței financiare, subliniind creșterea semnificativă a resurselor alocate pentru a aborda provocările umanitare și economice asociate fluxului considerabil de refugiați.

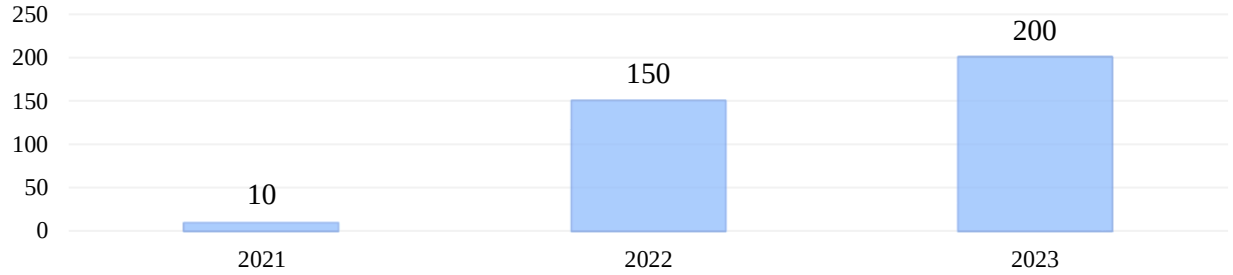

Figura 1. Asistența financiară internațională primită de Republica Moldova pentru gestionarea crizei refugiaților, 2021-2023
Sursa: elaborat de autor în baza sursei [2].

Asistența financiară internațională acordată Republicii Moldova pentru gestionarea crizei refugiaților a crescut semnificativ în perioada 2021-2023, reflectând amploarea provocărilor generate de fluxul masiv de refugiați. Între 2021 și 2022, sprijinul financiar a înregistrat o creștere de 20 de ori, de la 10 milioane USD la 150 milioane USD, ceea ce subliniază mobilizarea rapidă a comunității internaționale. În 2023, acest sprijin a continuat să crească, ajungând la 200 de milioane USD, evidențiind importanța unei susțineri financiare constante pentru a răspunde nevoilor umanitare și pentru a sprijini capacitatea Republicii Moldova de a gestiona criza. Această evoluție demonstrează solidaritatea internațională și recunoașterea necesității de sprijin în contextul unei situații fără precedent.

Gestionarea crizei refugiaților a impus Republicii Moldova o creștere substanțială a cheltuielilor guvernamentale. Pe măsură ce fluxul de refugiați a crescut, statul a fost nevoit să aloce resurse suplimentare pentru asigurarea serviciilor esențiale, cum ar fi adăpostul, asistența medicală, educația și sprijinul social. Tabelul de mai jos prezintă evoluția cheltuielilor guvernamentale suplimentare între 2021 și 2023.

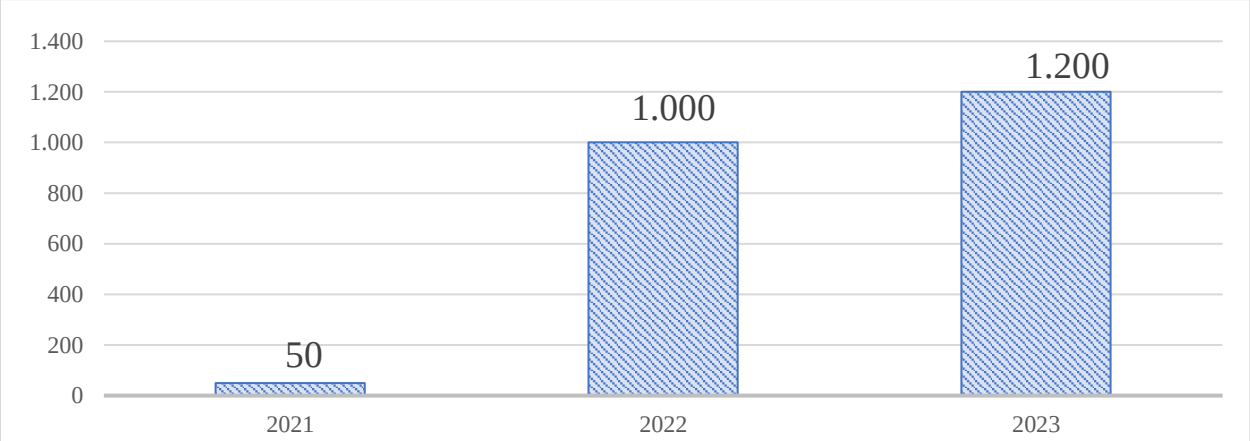

Figura 2. Cheltuieli guvernamentale suplimentare pentru gestionarea crizei refugiaților, 2021-2023
Sursa: elaborat de autor în baza sursei [3].

Analizând cheltuielile guvernamentale suplimentare pentru gestionarea crizei refugiaților, putem menționa că au înregistrat o creștere exponențială, de 20 de ori între 2021 și 2022, ceea ce subliniază efortul semnificativ al statului în adaptarea la cerințele crizei. În 2023, cheltuielile au continuat să crească, ajungând la 1,2 miliarde MDL, reflectând necesitatea susținerii constante a serviciilor publice și a infrastructurii afectate. Această evoluție evidențiază atât presiunea economică, cât și angajamentul autorităților în gestionarea unei situații fără precedent.

Criza refugiaților din perioada 2021-2023 a avut un impact direct asupra pieței muncii din Republica Moldova. Figura ilustrează evoluția ratei șomajului înainte și după declanșarea crizei, oferind

o perspectivă comparativă asupra modului în care fluxul de refugiați a influențat economia și ocuparea forței de muncă. Aceasta evidențiază presiunile suplimentare exercitate asupra pieței muncii în contextul gestionării unui flux semnificativ de persoane.

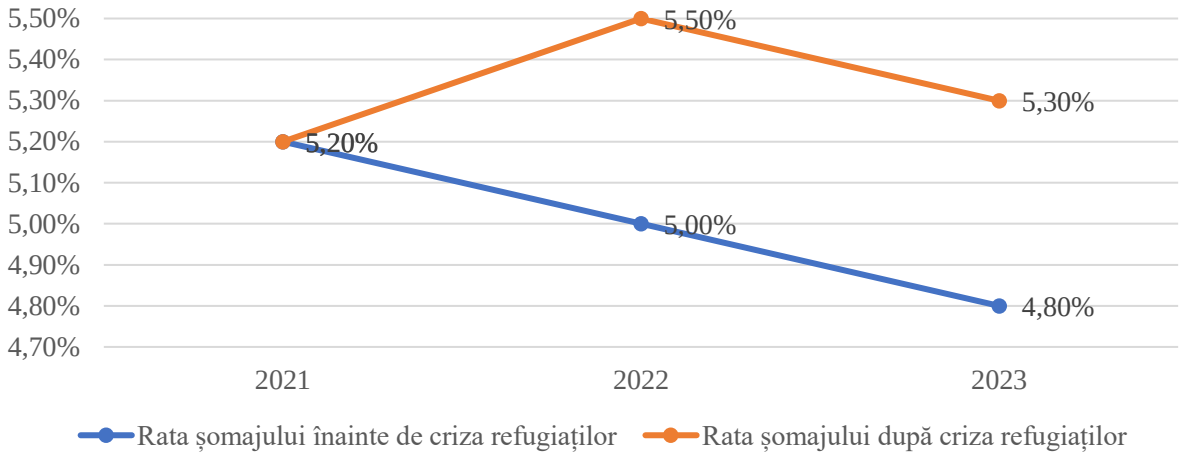

Figura 3. Impactul asupra ratei șomajului în Republica Moldova (2021-2023)
Sursa: elaborat de autor în baza sursei [4].

Analizând rata șomajului din Republica Moldova, putem menționa că a crescut ușor în perioada crizei refugiaților, de la 5,0% în 2022 la 5,5%, iar în 2023 a scăzut la 5,3%. Aceste variații reflectă atât provocările inițiale ale integrării refugiaților pe piața muncii, cât și adaptarea treptată a economiei la noile condiții. Creșterea moderată a șomajului subliniază reziliența relativă a pieței muncii, dar și necesitatea unor politici proactive pentru susținerea integrării economice.

De specificat, că criza refugiaților din 2023 a evidențiat diversitatea demografică a persoanelor care au căutat protecție în Republica Moldova. Distribuția pe categorii de vârstă și gen reflectă structura acestui flux umanitar și oferă indicii importante pentru planificarea sprijinului și integrarea social-economică. Figura de mai jos ne arată predominanța femeilor și persoanelor active economic în rândul refugiaților, subliniind necesitatea unor politici adaptate pentru a răspunde nevoilor diferitelor categorii demografice.

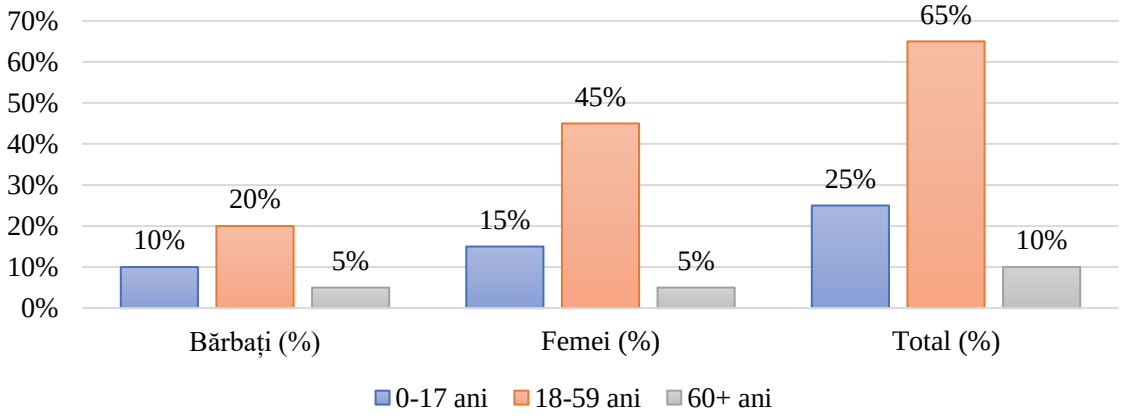

Figura 4. Distribuția refugiaților pe categorii de vârstă și gen, 2023
Sursa: elaborat de autor în baza sursei [5].

Analizând ponderea distribuției refugiaților pe categorii de vârstă și gen în anul 2023, putem menționa că majoritatea refugiaților sunt femei (65%) și persoane active economic (18-59 ani, reprezentând 65% din total), ceea ce evidențiază atât provocările, cât și oportunitățile pentru integrarea

acestora pe piața muncii și în comunitățile locale. Prezența unui număr semnificativ de copii (25%) și persoane vârstnice (10%) subliniază importanța unei infrastructuri sociale bine dezvoltate pentru a asigura servicii de educație, sănătate și protecție adecvate.

O altă dilemă este integrarea refugiaților pe piața muncii reprezintă un aspect esențial al gestionării crizei umanitare și economice. Acest proces contribuie atât la reducerea presiunii asupra bugetului public, cât și la facilitarea adaptării refugiaților în societatea gazdă. Aspectele figurii evidențiază evoluția numărului de refugiați care au reușit să se angajeze în Republica Moldova între 2022 și 2023, ilustrând progresul realizat în acest domeniu.

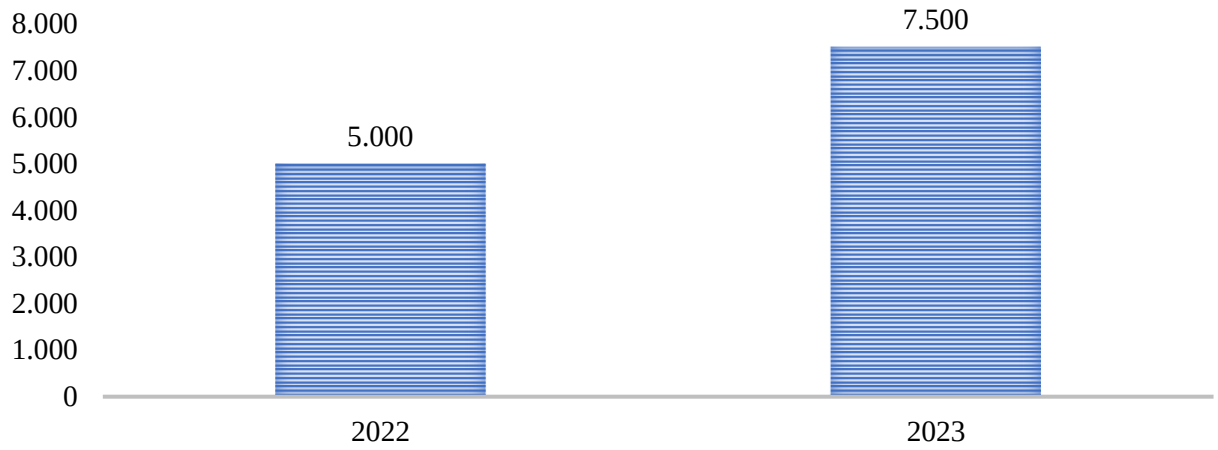

Figura 5. Numărul de refugiați integrați pe piața muncii (2022-2023)
Sursa: elaborat de autor în baza sursei [6]

Analizând numărul refugiaților angajați, care a crescut cu 50% în 2023 comparativ cu 2022, ceea ce reflectă eforturile susținute de integrare și colaborarea dintre autorități, angajatori și comunitatea internațională. Acest rezultat subliniază importanța continuării inițiativelor de sprijinire a accesului refugiaților la locuri de muncă și evidențiază potențialul lor de a contribui la dezvoltarea economică și socială pe termen lung.

Un impact esențial este asistența umanitară oferită refugiaților reprezintă un pilon esențial al răspunsului Republicii Moldova la criza refugiaților. În perioada 2022-2023, sprijinul acordat a inclus adăpost temporar, asistență medicală, alimentară și educațională. Aceste servicii au fost esențiale pentru a răspunde nevoilor imediate ale refugiaților și pentru a facilita integrarea acestora în comunitățile locale. Figura de mai jos ilustrează evoluția numărului de beneficiari pentru principalele tipuri de asistență oferite.

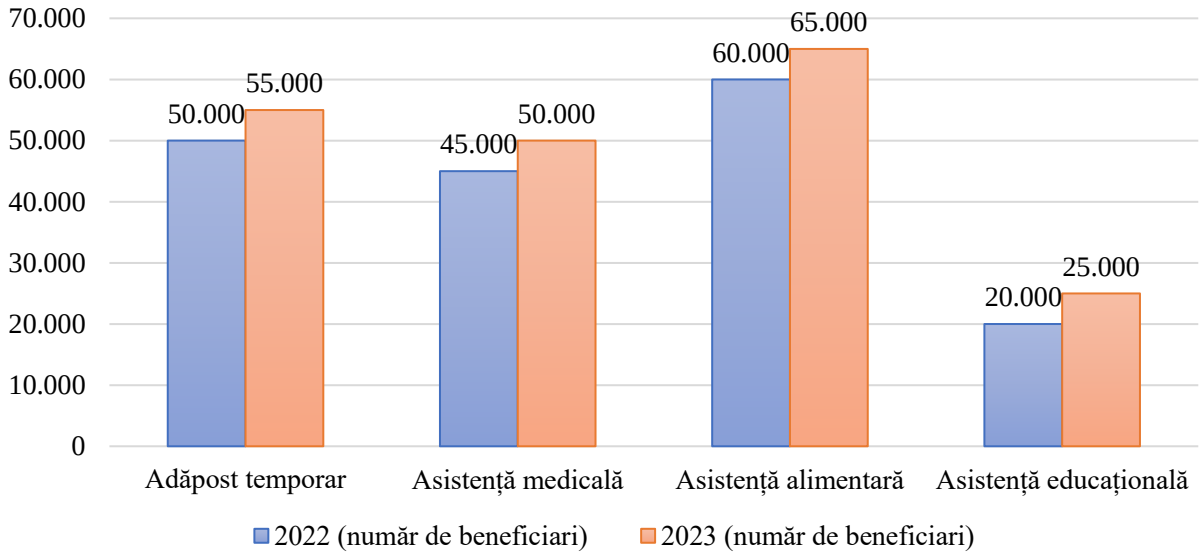

Figura 6. Asistența umanitară oferită refugiaților în anii 2022-2023
Sursa: elaborat de autor în baza sursei [7]

Datele figurii analizate ne arată o creștere semnificativă a numărului de beneficiari în 2023, comparativ cu 2022, pentru toate tipurile de asistență. De exemplu, numărul persoanelor care au beneficiat de asistență alimentară a crescut cu 8,3%, iar cel al beneficiarilor de asistență educațională cu 25%. Această evoluție subliniază intensificarea eforturilor umanitare și mobilizarea resurselor pentru a răspunde cerințelor crescânde ale refugiaților, demonstrând angajamentul autorităților și partenerilor internaționali în gestionarea crize.

Concluzii

Analiza efectelor crizei refugiaților asupra Republicii Moldova în perioada 2021-2023 evidențiază următoarele aspecte principale:

Creșterea semnificativă a numărului de refugiați în Republica Moldova, care a crescut de peste 20 de ori, de la 5.000 în 2021 (0,14% din populația totală) la 110.000 în 2023 (3,1% din populație). Această creștere substanțială a poziționat Republica Moldova atât ca țară de tranzit, cât și ca destinație, exercitând o presiune considerabilă asupra infrastructurii economice și sociale.

Rolul esențial al sprijinului internațional acordată Republicii Moldova care a crescut semnificativ, de la 10 milioane USD în 2021 la 200 milioane USD în 2023. Acest sprijin a fost determinant în gestionarea crizei, contribuind la furnizarea serviciilor esențiale, precum adăposturi, alimentație și educație pentru refugiați.

Creșterea cheltuielilor guvernamentale prin eforturile interne pentru gestionarea crizei au fost reflectate de o creștere considerabilă a cheltuielilor guvernamentale, de la 50 milioane MDL în 2021 la 1,2 miliarde MDL în 2023. Aceste alocări au fost direcționate către servicii esențiale precum asistența medicală, educația și integrarea socială.

Rata șomajului a înregistrat fluctuații moderate, crescând de la 5,0% în 2022 la 5,5% și scăzând la 5,3% în 2023, indicând reziliența relativă a pieței muncii în fața provocărilor și subliniind necesitatea unor politici pentru integrarea refugiaților și reducerea presiunilor sociale.

În 2023, structura demografică a refugiaților a fost dominată de femei (65%) și persoane active economic (18-59 ani, reprezentând tot 65%), în timp ce copiii (25%) și persoanele vârstnice (10%) au evidențiat necesitatea unei infrastructuri sociale adecvate, în special în educație și sănătate.

Numărul refugiaților angajați a crescut cu 50%, de la 5.000 în 2022 la 7.500 în 2023, evidențiind succesul colaborării dintre autorități, angajatori și comunitatea internațională în facilitarea accesului acestora la locuri de muncă.

Între 2022 și 2023, numărul beneficiarilor de asistență umanitară a crescut semnificativ, cu 8,3% pentru asistența alimentară (de la 60.000 la 65.000) și cu 25% pentru asistența educațională (de la 20.000 la 25.000), reflectând intensificarea eforturilor de sprijinire a refugiaților.

Criza refugiaților a evidențiat atât provocările imediate, precum presiunile asupra infrastructurii și bugetului public, cât și oportunitățile strategice, precum integrarea refugiaților pe piața muncii și îmbunătățirea coeziunii sociale, subliniind importanța unei coordonări eficiente între autoritățile naționale, comunitatea internațională și sectorul privat pentru gestionarea crizei și maximizarea beneficiilor pe termen lung.

Bibliografie

1. UNHCR Moldova - Date și informații despre refugiați în Republica Moldova. Disponibil: https://data.unhcr.org/en/country/mda.
2. Planul de răspuns al Republicii Moldova pentru situația refugiaților 2024 – Solidaritate. Disponibil: https://moldova.un.org/ro/260789-planul-de-r%C4%83spuns-al-republicii-moldova-pentru-situa%C8%9Bia-refugia%C8%9Bilor-2024-solidaritate.
3. Raport privind mijloacele financiare acumulate și distribuite pentru gestionarea crizei. Disponibil: https://mf.gov.md/ro/content/raport-privind-mijloacele-financiare-acumulate-%C8%99i-distribuite-pentru-gestionarea-crizei-3.
4. Forța de muncă: ocuparea și șomajul în anul 2023. BNS. Disponibil: https://statistica.gov.md/ro/forta-de-munca-ocuparea-si-somajul-in-anul-2023-9430_61083.html.
5. UNICEF Moldova. Disponibil: https://www.unicef.org/moldova/.
6. Ministerul Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova. Disponibil: https://social.gov.md/.
7. UNHCR Moldova. Disponibil: https://www.unhcr.org/md/.